

KKTC TARIM STRATEJİ BELGESİ (2016-2020)

(Önerge No:1427/2016)
(T.D.K.B.)

Bakanlar Kurulu, 1-2 Temmuz 2010 tarihlerinde Lefkoşa'da gerçekleştirilen KKTC'nde Tarım Stratejileri Geliştirme Çalıştayı'nda KKTC'deki tarım stratejilerini geliştirmek için KKTC tarımının avantaj ve dezavantajlarını, tarım vizyonunu, mevcut uygulamaların neden olduğu sorunlar ve bu sorumlara ilişkin çözüm önerilerinin yer aldığı sonuç raporu baz alınarak hazırlanan ekteki KKTC Tarım Strateji Belgesi'nin (2016-2020) onaylanmasına karar verdi.

1.9.2016

K.K.T.C. TARIM STRATEJİ BELGESİ
(2016-2020)

TEMMUZ 2016

İÇİNDEKİLER

1. Giriş
2. K.K.T.C. Tarım Vizyonu
3. Stratejik Alanlar
4. SWOT Analizi
5. Stratejik Alanlara Yönelik Amaçlar, Strateji ve Araçlar
6. K.K.T.C. Tarım Stratejisi Eylem Planı

1.GİRİŞ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tarım sektörü ekonomide önemli bir sektör olup, ülke ekonomisine üretim, ihracat ve istihdam olmak üzere çeşitli şekillerde katkıda bulunmaktadır. Ülkede yaratılan GSMH içinde tarımın payı giderek azalmasına rağmen son yıllarda % 6 dolayındadır. Tarım ürünleri ile tarıma dayalı sanayi ürünlerini ihracatı ülkenin toplam ihracatının yaklaşık %87'sini oluşturmaktadır. Toplam istihdam içinde tarım sektörünün payı yaklaşık % 4 civarındadır.

KKTC Tarım Strateji Belgesi'nin oluşturulmasına katkı sağlamak üzere 1-2 Temmuz 2010 tarihlerinde Lefkoşa'da "K.K.T.C.'de Tarım Stratejileri Geliştirme" çalışayı gerçekleştirmiştir. Çalıştay, T.C. Lefkoşa Büyükelçiliği Yardım Heyeti Başkanlığı ile K.K.T.C. Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın işbirliği ve T.C. Ziraat Bankası ile Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesinin katkılarıyla düzenlenmiştir. Çalıştanın sonunda; K.K.T.C.'de Tarım Stratejilerini geliştirmek için K.K.T.C. tarımının avantaj ve dezavantajları, K.K.T.C. Tarım vizyonu, mevcut uygulamaların neden olduğu sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin yer aldığı bir sonuç raporu hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu rapor çalışmaya zemin kabul edilerek, geçen süre içinde tarım sektöründe yaşanan değişiklikler değerlendirilerek güncellenmiş ve KKTC Tarım Strateji Belgesi hazırlanmıştır.

K.K.T.C. Tarım Strateji Belgesi altı ana bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünden strateji belgesinin hazırlanması sürecinde izlenen yol hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, K.K.T.C. tarım vizyonu yer almaktadır. Bu belgedeki stratejik alanların oluşturulmasında "K.K.T.C.'de Tarım Stratejileri Geliştirme" çalışlığında katılımcıların görüşleri de dikkate alınarak tarım vizyonu oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde, K.K.T.C. tarımı için önemli olduğu belirlenen dört stratejik alana yer verilmiştir.

K.K.T.C. Tarım Strateji Belgesi'nin dördüncü bölümünde K.K.T.C. tarım sektörü için yapılan bir SWOT analizi yer almaktadır. Bu SWOT analizinde K.K.T.C.'nin içsel ve dışsal koşulları dikkate alınarak, tarım sektörünün güclü ve zayıf yönleri ilçектörcé yönelik fırsat ve tehditler her bir stratejik alan için ayrı ayrı ele alınmıştır.

Strateji belgesinin beşinci bölümünde belirlenen stratejik alanlara yönelik olarak amaç, strateji ve araçlar ortaya konmuştur. Belgenin son bölümünde ise eylem planı yer almaktadır. Eylem

planında, stratejik amaç ve araçlara yönelik eylemler ile bunları gerçekleştirecek kurumlar ve gerçekleşme tarihlerine yer verilmiştir.

2. K.K.T.C. TARIM VİZYONU

Temel ürünlerde kendine yeterli, markaya dayalı ihracat odaklı, ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğe sahip bir tarım sektörü oluşturmaktır.

3. STRATEJİK ALANLAR

K.K.T.C tarımına ilişkin dört stratejik alan belirlenmiştir. Bunlar;

1. Arz güvenliği ve gıda güvenilirliği
2. Kırsal kalkınma
3. Doğal kaynaklar
4. Kurumsal yapı

4.SWOT ANALİZİ

Stratejik Alanlar	Güçlü Yönler	Zayıf yönler	Fırsatlar	Tehditler
Arz Güvenliği ve Gıda Güvenilirliği	-Erkenci ürünler üretebilme -Ada İlkesi olması nedeniyle hastalık ve zararlardan korunma kolaylığı -Yöresel ürünlerin varlığı	-Tarım işletmelerinin küçük olması -Gıda güvenilirliği ve kalitesine ilişkin hukuksal ve kurumsal yetersizlik -Girdi fiyatlarının yükseliği -Nitelikli ve ucuz işgücünün bulunmaması -Bilīgi ve sermaye yetersizliği	-Örtü altı tarım potansiyelinin yüksek olması -Organik tarımın yaygınlaştırılabilmesi için uygun koşullar -Coğrafi konumu -Askeri ve eğitim sektörünün talebi	-İzolasyonların olması -Tarımsal girdilerde dışa bağımlı olma -Tarım politikalarında süreklilikin olmaması
Kırsal Kalkınma	-Üreticilerin eğitim ve bilinç seviyesinin yükseliği -Genç Üreticilerin sayısındaki artış.	- Üreticilerin tarımda üretimi yönlendirme açısından örgütlü olmaması ve mevcut çiftçi örgütlerinin ekonomik alandaki (üretim ve pazarlama) etkinsizliği	-Turizm ve agroturizm potansiyeli -Dış kaynaklı hibe ve krediler	-Küçük işletmelerin tasfiyesi -Kırsal alandaki aktif nüfusun azalması.
Doğal Kaynaklar	-İklim avantajı	-Su kaynaklarının yetersiz olması	-Türkiye'den gelen suyun üretim kapasitesine yapacağı katkı	-Tarım topraklarının amaç dışı kullanımı -Yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının aşırı kullanımı
Kurumsal Yapı	-Üreticiyi ve imalatçıyı fiyat dalgalanmalarına karşı koruyan kurumların bulunması	-Bazı ürün ve girdi piyasalarında tekelci yapının hakkınıyeti -İşleme tesisilarının yetersizliği ve soğuk depoların enerji maliyetlerinin yükseliği -Üretimin geliştirilmesi ve yönlendirilmesi için danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği.	-Rekabetin olması durumunda, piyasada rol oynayabilecek kurum ve kuruluşların varlığı	-Tarıma verilen desteklerin üretici baskısı ile üretim planlamasını zorlaştırması

5. STRATEJİK ALANLARA YÖNELİK AMAÇ, STRATEJİ VE ARAÇLAR

A. ARZ GÜVENLİĞİ VE GIDA GÜVENİLİRLİĞİ

Amaçlar:

1. Sürdürülebilirlik İlkesi çerçevesinde kaliteye dayalı üretim artışı ile arz güvenliği ve gıda güvenilirliğinin sağlanması,
2. Üretim maliyetlerini azaltıcı ve teknolojik gelişimi hızlandıracı tedbirlerin uygulamaya konulması yoluyla üreticilerin gelir düzeyinin yükseltilmesi, istikrarının sağlanması ve rekabet düzeylerinin yükseltilmesi ile tüketiciye de uygun fiyattan ve yeterli gıdanın sağlanması,
3. İşleme sanayinin rekabet edebilirliğini artırıcı nitelikte uygun ve kaliteli ham maddenin temin edilmesi ile tüketici tercihlerinin karşılanması amacıyla yönelik tedbirlerin alınması.

Stratejiler:

- Üretim hedeflerinin belirlenmesi, kontrol edilebilir ve izlenebilir bir tarım sektörünün oluşturulması,
- Ucuz, kaliteli ve çevre dostu girdilerin üretim ve kullanımının geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir tarımsal üretim yöntemleri ve teknolojilerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması. Bu yöntemlerle üretilen ürünlerde yönelik tüketici talebinin artırılması,
- Katma değeri yüksek ürünlerin ve diğer sektörlerin ihtiyacı olan rekabet gücü yüksek ürünlerin geliştirilmesi, çeşitlendirilmesi ve üretiminin teşvik edilmesi,
- Süt piyasasında denge ve istikrarın sağlanması, süt kalitesinin artırılması,
- Narenciyede Türkiye'den gelen suyun kullanımı ile verim ve kalitenin artırılması, hasat döneminin yıl içine yayarak ihracatın geliştirilmesi,
- Et piyasasında denge ve istikrarın sağlanması, et kalitesinin artırılması,
- Zeytin ve zeytinyağı üretiminin ihracata yönelik olarak geliştirilmesi,
- Harap üretiminin artırılması işlenerek katma değer yaratılması ve ihracat imkanlarının artırılması,
- Kaliteli yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması,

- Sertifikalı tohum ve fidan üretiminin ve kullanımının geliştirilmesi,
- Yaş meyve ve sebze üretiminin geliştirilmesi ve pazarlara sisteminin iyileştirilmesi,
- Su ürünleri avcılığı ve üretiminin artırılması,
- Gıda ve yem üretim standartlarının uluslararası standartlara uyumunun sağlanarak, kontrol ve denetimlerinin etkinleştirilmesi,
- Tarımsal üretme yönelik olarak piyasa mekanizmalarını bozmayacak destekleme araçlarının uygulanması,
- Öncelikli AR-GE alanlarının belirlenmesi,
- Tarımsal yayım hizmetlerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi,
- Tarımsal sigorta sisteminin ve risk yönetiminin etkinleştirilmesi,
- Tarım sektörünün finansmanında, piyasanın rekabet koşullarına hazırlanması ve kooperatiflerinin kredi açısından etkinliğinin artırılması,
- Üretici kooperatiflerinin piyasalardaki rolünün güçlendirilmesi.

Araçlar:

Verilecek desteklerin üretim planlamasına olanak sağlayacak şekilde üretim dönemi öncesinde belirlenerek aşağıdaki destek araçlarından yararlanması önerilmektedir.

1) DGD Ödemeleri (Üreticiyi destekleme ve sektörün kayıt altına alınması amacıyla):

DGD ödemelerinin küçük ve orta ölçekli aile işletmelerine verilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede kırsalda istihtam sağlanmış olacaktır. DGD ödemelerinin bazı ürünlerde verim ve kalite ile ilişkilendirilmesi desteklemenin etkinliğini artıracaktır. Ayrıca, DGD ödemelerinin doğal kaynakları korumak amacıyla, çevre ve insan sağlığına duyarlı üretimi teşvik edecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Destek miktarlarının Bütçe yılı başında belirlenip açıklanması ve ödemelerin belirlenen tarihlerde yapılması gerekmektedir.

2) Prim Ödemeleri (Üretim hedefleri doğrultusunda üretimin yönlendirilmesi amacıyla):

K.K.T.C. tarımı için prim ödemelerinin temel amacı serbest piyasa koşullarının oluşmasını sağlayarak, ürün yetiştiricilerini desteklemek aynı zamanda kırsal kesimdeki istihtam ve katma değeri artırmaktır. Buna göre KKTC tarımı için önemli görülen ürün gruplarında prim ödemeleri yararlı olacaktır. Yıllık üretim planlaması ve piyasa koşulları da dikkate alınarak prim uygulama şekli ve prim uygulanacak ürün belirlenir.

3) Tarımsal sigorta pirim desteğinin verilmesi ve buna çiftçi katkısının sağlanması

Bu uygulamanın temel amacı, risk ve belirsizliğin yüksek olduğu tarım sektöründe, tarım sigortası uygulamalarının yaygınlaştırılması ve etkinliğinin artırılmasıdır.

4) Faizsiz veya düşük faizli kredi uygulamaları (Üretimin ve yatırımların yönlendirilmesi amacıyla):

Öncelikle sektörde rekabetin sağlanması amacıyla yasal alt zeminin hazırlanması ve teminat konusundaki yasal sorunların giderilmesi gerekmektedir. Faizsiz veya düşük faizli kredi uygulamalarında öncelikli alanlar belirlenmelidir.

5. Proje bazlı destekler (Alternatif ürünlerin yaygınlaştırılması ve yatırımların yönlendirilmesi amacıyla):

Ayrıca belirlenen öncelikli alanlar için proje bazlı yatırım kredilerine öncelik ve ağırlık verilmesi önemli görülmektedir. Maliyetleri düşürücü, kaliteyi ve üretimi artırıcı hibe desteklerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

B. KIRSAL KALKINMA

Amaç

Kırsal alanda tarımsal altyapı hizmetlerini ve çiftçinin ekonomik örgütlenme düzeyini geliştirmek, pazar entegrasyonunu sağlamak, kırsal nüfusun gelirini çeşitlendirmek, yerel kalkınma kapasitesini ve yaşam kalitesinin artırılması.

Stratejiler

- Tarımsal ürün ve girdi piyasalarında üretici örgütlerinin rollerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi,
- Markalaşma ve coğrafi işaret çalışmalarına öncelik verilmesi,
- Üretici eğitim ve yayım çalışmalarına önem verilmesi
- Kırsal yaşam şartlarının iyileştirilmesi
- Kadınların ve gençlerin üretime katılmalarının teşvik edilmesi
- Ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi.

Araçlar;

1. Tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve diğer üretici örgütlerinin yasal zemininin oluşturulması, kooperatifler aracılığıyla ekonomik faaliyetlerin desteklenmesi
2. Kredi imkanlarının ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesine yönlendirilmesi sağlanmalı,
3. Üretici ve Üretici grupları tarafından yapılan köy bazlı yatırımlara hibe destekleri verilmesi,
4. Kadınlar ve gençlere yönelik meslek edindirme eğitim çalışmalarının düzenlenmesi

C. DOĞAL KAYNAKLAR

Amaç;

Doğal kaynakları, özellikle de su ihtiyacına göre yetersiz olan yerel su kaynaklarını, doğru ve bilinçli kullanmak, tarımsal altyapıyı geliştirmek, çevresel sürdürülebilirliği sağlamak.

Stratejiler;

- Su kaynaklarının korunması ve rasyonel kullanımı,
- Toprak kaynaklarının korunması ve rasyonel kullanımı

Araçlar;

- Yeraltı ve yerüstü suyu kullanımının tam kontrolünün sağlanması ve yasal düzenlemelerin oluşturulması,
- Su kullanımını organize edecek, üretici ve sulama birlüklerinden oluşan bir entegre su yönetiminin oluşturulması,
- Su tasarrufu sağlamaya yönelik sulama bilincinin oluşturulması,
- Kurak ve yarı kurak koşullara uygun ürün çeşitlerinin geliştirilmesi ve bu çeşitleri yetiştirenlerin desteklenmesi
- Artılmış atık suların tarımda kullanılmasının sağlanması,
- Türkiye'den gelen suyun kullanılmasına yönelik altyapı çalışmalarıının tamamlanması,
- Tarımsal faaliyet amacıyla kullanılan kimyasal girdilerin su ve toprak kaynaklarını olumsuz etkilememesi amacıyla sürdürülebilir üretim yöntemlerinin desteklenmesi,
- Verimli tarım topraklarının amaç dışı kullanımının önlenmesine yönelik yasal tedbirlerin alınması,
- Toprak, bitki ve su analizlerine dayalı gübreleme programlarının teşvik edilmesi,

D. KURUMSAL YAPI

Amaç;

Tarımda rekabet koşullarını sağlayarak, sektörde faaliyet gösteren kurumların etkinliğini artırmak.

Stratejiler;

-Bazı ürün ve girdi piyasalarında var olan tekelci yapının, rekabetçi yapıya izin verecek şekilde yapılandırılması, bu bağlamda TÜK'nun tarımsal piyasaları denetleme ve düzenlemektedeki etkinliğinin sağlanması, SÜTEK'in hijyen ve kalite konularını geliştirmeye ve süt piyasasını daha rekabetçi bir düzeye getirecek faaliyetlerde bulunması.

-Üretimden pazarlamaya kadar olan safhalarда hizmet vermek üzere üretici örgütlerinin geliştirilmesi,

-Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı'nın hizmet etkinliğinin artırılması ve yeni istihdam politikasının oluşturulması.

Araçlar;

Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığının hizmet etkinliğinin artırılmasına yönelik araçlar

- Birimlerin personel ihtiyaçlarının belirlenmesinde, yörenin tarımsal potansiyeli ve sorunlarına çözüm getirecek, nitelikli personel istihdamına yönelik bir sistemin kurulması,

-Performansı, verimliliği ve liyakatı özendirici çalışma ortamının oluşturulması

-Kaynakları etkin kullanan, modern teknolojiyi geliştirmeye yönelik, AR-GE öncelik alanlarının belirlenerek, bu doğrultuda, yeni projelerin hazırlanması, yönetimi, izleme ve değerlendirilmesi konularında araştırma enstitüsünün kapasitelerinin güçlendirilmesi,

-Tarımsal destekleme kapsamına alınacak ürünler ile ilgili olarak piyasaların izlenmesinde, destekleme hizmetlerinin yürütülmesinde ve kurumlar arası koordinasyonun sağlanmasında görev alacak bir birimin oluşturulması,

-Ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliğinin artırılması,

-Ulusal gıda referans laboratuvarlarının geliştirilmesi.

TOPRAK ÜRÜNLERİ KURUMU

TÜK'ün mevcut çalışma düzeni kurumun yeniden yapılandırmasını gerektirmektedir.

I- Destekleme alımları sonucu ürün alım-satım farkı nedeniyle büyük görev zararlarının oluşmasına ve İhtiyaç fazlası istihdam nedeniyle yüksek personel giderlerine yol açmaktadır. Bu nedenle Mevcut yapıda aşağıdaki önlemlerin alınması gerekmektedir.

- TÜK'ün müdahale kurumu olarak yeniden organize edilmesi ve fiyat dalgalanmaları durumunda piyasaya müdahale ederek alım satımlarda bulunması,
- TÜK'ün üreticiden aldığı fiyatın altında kalmayacak ve zararları karşılayacak şekilde ürün satış fiyatını belirlemesi,
- Şube sayısının azaltılması ve boş çikan depo ve tesislerin kiralanması ve/veya satılması.
- Personel durumunun yeni görev ve sorumluluklara göre belirlenmesi. Personel yükünün azaltılması.
- TÜK yasası yeniden gözden geçirilerek müdahale kurumu olarak organize edilmesi.

SÜT ENDÜSTRİSİ KURUMU

-Çiğ süt piyasanın sağlıklı işleyebilmesi için kurumun düzenleyici bir fonksiyona sahip olması ve süt ticaretinin SÜTEK kontrolünde kademeli olarak serbest piyasaya bırakılması,

-Süt fiyatı serbest piyasa koşullarında oluşması hedeflenerek, piyasada kurum, imalatçılar ve üretici örgütleri süt fiyatlarının oluşmasına katkıda bulunması, Süt fiyatları Bakanlar kurulu Kararları ile değil SÜTEK yönetim kurulu tarafından belirlenecek.

-Süt üretim maliyetlerini düşürücü desteklerin devreye girmesiyle prim ödemelerinin azaltılması,

-SÜTEK'in analiz, standart belirleme ve denetim fonksiyonunun artırılması,

-Üreticiye ve imalatçuya, sağlıklı süt üretimi yanında üretim maliyetlerini azaltıcı ve verimliliği artırıcı alt yapı yatırımları için destek verilmesi,

-SÜTEK'in yönetim yapılanmasında hayvancılık sektöründeki tüm aktörlerin karar alma sürecine katılımı söz konusudur. Ancak kurumun yeni yönetim yapılanmasında üreticilerin ve

imalatçıların fiyat belirlemede etkin ve sorumluluk sahibi bir konuma getirilmesi sağlanmalıdır,

-Kurum SÜTEK ile ilgili görev tanımında daha çok hayvancılık sektörünün üretim planlanmasının yapılması, süt kalitesinin artırılması için gerekli projeli çalışmaların geliştirilmesi, pazar araştırması, güvenli süt ve ürünlerinin üretimi ve yasal mevzuat alt yapısının hazırlanması gibi konularda faaliyetlerini çoğaltmalıdır.

CYPFRUVEX Ltd.

CYPFRUVEX'in müdahale kurumu olarak yeniden organize edilmesi ve fiyat dalgaları durumunda piyasaya müdahale ederek alım satımlarda bulunması, bu faaliyetleri görev zararı yapmama hedefi ile yürütümesi.

Yeni pazar arayışları ve ihracat imkanlarını geliştiren ve ülke Narenciye sektörüne alternatifler yaratan bir çalışma yöntemi benimseyecektir. Özellikle Türkiyeden gelen kaliteli suyu kullanarak kalitenin artırılmasına kadar gelecek sürede konsantrasyonunu kullanarak üreticinin ürününü değerlendirecek bir anlayış içinde çalışmalar yapılmalıdır. Nihai hedef yüksek fiyata değeri olan türlerin kaliteli bir şekilde üretilmesi ve minimum destekle sektörün ilerlemesi olacaktır.

6. K.K.T.C. TARIM STRATEJİSİ EYLEM PLANI

6.1. ARZ GÜVENLİĞİ VE GIDA GÜVENLİLİRİĞİ

Stratejik Amaç	Hedef	Faaliyet	Performans Göstergesi	Tarih
6.1. ARZ GÜVENLİĞİ VE GIDA GÜVENLİLİRİĞİ		<p>1.1 Kontrol edilebilir ve izlenebilir Tarımsal planlama yapılacaktır.</p> <p>1. Üretim verimliliği artırılacaktır.</p> <p>1.1.1 Çiftçi kayıt sistemi ve hayvan kayıt sisteminin TC Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile işbirliği içinde geliştirilmesi çalışmasının başlatılması.</p> <p>1.1.2 Tarımsal Destekler temel ürünlerin üretim miktarını dengeyecek şekilde her yıl yeniden belirlenecektir.</p> <p>1.3 Tarımsal sigorta sistemi ve risk yönetimi etkinleştirilecektir.</p> <p>1.4 Tarımsal girdi maliyeleri aşağı çökülecektir.</p>	<p>1.1.1.1 Çiftçi kayıt sistemi ve hayvan kayıt sisteminin TC Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile işbirliği içinde geliştirilmesi çalışmasının başlatılması.</p> <p>1.1.2. Bakanlar Kurulu Kararlarının yayınlanması.</p> <p>1.3.1. Tarım Sigorta Fonu kapsamı Gözden geçirilecektir.</p> <p>1.3.2. Tarımsal Sigorta konularında TARSİM oluşturmadan destek alınacaktır.</p> <p>1.4.1. Tesvik ve Desteklerin belirlenmesinde dikkate alınacaktır.</p>	<p>1.1.1. 2016 Kasım</p> <p>1.1.2. 2017 Ocak</p> <p>1.3.1 2017 Mart</p> <p>1.3.2. 2016 Kasım</p> <p>1.4. 1.2017 Ocak</p>

2.1. Üretimde Uluslar arası standartlara uyum sağlanması sağlanacaktır.	2.1.1. Ulusal Gıda Referans Laboratuvarının etkinliği artırılacaktır.	2.1.1. 2017 Mart
2.2. Kontrol ve denetimler etkinleştirilecektir.	<p>2.2.1. Ürün izleme sistemleri uygulanmaya girecektir.</p> <p>2.2.2. Kamu denetim birimleri güçlendirilecektir.</p>	<p>2.2.1. Ürün izleme sistemleri uygulanmaya girecektir.</p> <p>2.2.2. İşletmelerin belirlenmiş standartlara göre denetiminin yapılması</p>
2. Gıda güvenilirliği sağlanacaktır	<p>3.1. Su kaynaklarının korunması ve rasyonel kullanım sağlanması sağlanacaktır.</p> <p>3.2. Gıda güvenilirliği sağlanacaktır</p>	<p>3.1.1. Su kullanım planı yapılacektir.</p> <p>3.1.2. Entegre su yönetimi birimi oluşturulacaktır.</p> <p>3.1.3. Türkiye'den Boru ile getirilen suyun kullanımını için atı yapı çalışmaları taramalanacaktır.</p> <p>3.1.1. Su Yönetimi yasasının çıkarılması</p> <p>3.1.2. Su yönetimi yasasının çıkarılması</p> <p>3.1.3. Projelerin hayatı geçirilmesi</p>

KIRSAL KALKINMA

Stratejik Amaç	Hedef	Faaliyet	Performans Göstergesi	Tarih
1.Gelir artırıcı faaliyetlerin yaygınlaştırılması	1.1.Tarumsal örgütler etkinleştirilecektir.	1.1.1.Tarumsal amaçlı Kooperatifler saygınlaşturulacaktır. 1.1.2.Qifçi grupları tarafından yapılan yaurumlara ilave destek sağlanacaktır. 1.2.Tarumsal ve tarım dısı geliş getirici faaliyetlerin artıracaktır.	1.1.1.Destek sisteminde Üretici Kooperatifleri lehine iyileştirmeler yapılacaktır. 1.1.2.Qifçi kanunlu yaurumlardaki artış 1.2.1.Köy bazı yaurumlara kredi ve hibe desegi verilecektir. 1.2.2.Agro Turizm teşvik edilecektir. 1.2.3.Coğrafi işaret çalışmaları desteklenecektir. 1.2.4.Kadınlara ve gencleve yönelik eğitim çalışmaları yapılacaktır.	Program boyunca
2.Yaşam kalitesi iyileştirilecektir.	2.1.Kursal altyapı eksikleri tamamlanacaktır.	2.1.1.Kursal altyapı eksikleri tamamlanacaktır. 2.1.2.Ova yollarının standartları iyileşirilecektir.	2.1.1.Elektrik bağlanan işletmeye sayısı 2.1.2.Ova yollarının standartları iyileşirilecektir. 2.1.3.Yeni yapılan ve düzeltilen yollardaki artış	Program boyunca

KURUMSAL YAPI

Stratejik Amaç	Hedef	Faaliyet	Performans Göstergesi	Tarih
1 Kamu kurumlarının hizmet kalitesi artıracaktır.	1.1.Tarım ve Doğal Kaynakları Bakanlığının hizmet etkinliğini artıracaktır.	1.1.1.Norm kadro ve personel envanteri çalışması yapılacaktır. 1.1.2. Performansı, verimliliği ve İiyakatı özendirici çalışma disiplini sağlanacaktır. 1.1.3.Teknik ve idari kapasiteyi geliştirmek için hızınet içi eğitim faaliyetleri artırılacaktır.	1.1.1.Personel sayısındaki değişiklikler 1.1.3.Hizmet içi eğitime katılan kişi sayısındaki artışı	Program süresince
	1.2.Serbest Piyasa oluşumu sağlanacaktır.	1.2.1.Denetimle labi ürün uygulanmasına son verilecektir. 1.2.2.Piyasayı bozucu yönde ürün alım fiyatını ayıklanmayacaktır.	1.2.1.Gereklî mevzuat değişikliğinin yapılması 1.2.2.Ürün fiyatlarının primli olması	1.2.1 2017 Ağustos 1.2.2 Program boyunca
2.Piyasa mekanizması olsununa katkı verecek şekilde aracı kurumlar yeniden yapılandırılacaktır.	2.1.TÜK müdürahale kurumu olarak yeniden yapılandırılacaktır.	2.1.1.TÜK'un sadice müdürahale kurumu olarak piyasada yer alınması sağlanacaktır. 2.1.2.Ürün satış fiyatı, TÜK'ün üreticiden aldığı fiyatın altında kalmayacak şekilde belirlenecektir. 2.1.3.TÜK'un istihdam politikası kurumun piyessadaki yeni routine göre belirlenecektir.	2.1.1.Denetimle tabiidır uygulanmasına son verilmesi ve Arpa dış alım satının serbest talede getirme 2.1.2. Görev zararı oluşturulmaması 2.1.3.1. Personel sayısının yeniden düzenlenmesi 2.1.3.2. İhtiyaç fazlası şubelerin kapatılması	2.1.1.Ağustos 2017 2.1.2. Ağustos 2017 2.1.3. Ağustos 2017 2.1.3.1. Ağustos 2017

	<p>2.2.1. Süt fiyatları kademeeli olarak serbest piyasaya bırakılacak.</p> <p>2.2.2. SÜTEK'in analiz, standart belirleme ve denetim fonksiyonu geliştirilecek ve süt kaliteye göre fiyatlandırılacak.</p> <p>2.3. CYPFRUVEX Mülâhale kurumu olarak yeniden düzenlenenecektir.</p>	<p>2.2.1. Süt fiyatının Bakanlar Kurulu Kararı olarak açıklanması</p> <p>2.2.2. Yonetimin Kurulu Kararlarının üretilmesi</p> <p>2.3. Görev zararı oluşturulmasının hedeflenecektir.</p>
		<p>2.2.1. Ağustos 2016</p> <p>2.2.2. Program boyunca</p>